

1 Какви са условията за получаване на развод?

За да се получи развод в Малта, е необходимо семейната двойка да подаде съвместна молба за развод или единият от съпрузите да подаде молба за развод. Към момента на образуване на бракоразводното производство съпрузите трябва да са живели разделено за период или периоди от време, равняващи се на поне четири години през последните пет години, непосредствено предхождащи подаването на молбата за развод, или да са изминали поне четири години от датата на законната им раздяла. Освен това съдът трябва да бъде убеден, че не съществува разумна вероятност за помирение на съпрузите. Друго необходимо условие е съпрузите и всички техни деца да разполагат с достатъчна издръжка, когато такава се дължи. Страните обаче могат да се откажат от правото си на издръжка по всяко време. Разводът между съпрузи, които са били разделени на основание на договор или съдебно решение, не поражда промени в тяхното положение, както е договорено или постановено от съда, освен предвидените в закона правни последици от развода. Следва да се отбележи, че за да могат съпрузите да подадат молба за развод, не е задължително условие те да са били разделени на основание на договор или съдебно решение.

2 Какви са основанията за развод?

Законът не предвижда основания за развод. Както е посочено в отговора относно условията обаче, към датата на образуване на бракоразводното производство съпрузите трябва да са живели разделено за период или периоди от време, равняващи се на поне четири години през последните пет години, непосредствено предхождащи подаването на молбата за развод, или да са изминали поне четири години от датата на законната им раздяла.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

Разводът между съпрузи, които са били разделени на основание на договор или съдебно решение, не поражда промени в тяхното положение, както е договорено или постановено от съда, освен предвидените в закона правни последици от развода. Законът относно раздялата се прилага по отношение на фамилното име, поради което след раздялата съпругата може да възстанови моминското си име, като този избор следва да се направи с декларация в нотариалния акт за раздяла, а в случаите на съдебна раздяла съпругата следва да направи тази декларация чрез заявление, приложено към материалите по делото преди постановяването на решението. С обявяването на развода всички гражданскоправни последици от брака и задължението на страните да живеят съвместно се прекратяват. Освен това правата на взаимно наследяване на съпрузите също се прекратяват от датата на постановлението или на влизането в сила на съдебното решение.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

Разводът между съпрузи, които са били разделени на основание на договор или съдебно решение, не поражда промени в тяхното положение, както е договорено или постановено от съда. В член 66D, алинея 5 от малтийския Граждански кодекс е предвидено, че с прекратяването на съпругеската имуществена общност или на общността на самостоятелно управляваното имущество във всички случаи съпрузите имат право, ако и двамата са съгласни, да се разведат, без да осребряват съвместно притежаваното имущество.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

Обявяването на развода не се отразява на правата и задълженията на родителите по отношение на техните деца или по отношение на постигнато между страните споразумение относно грижата за децата и родителските права. Една от страните обаче може да заяви, че другата страна не е годна да упражнява родителските права върху ненавършилите пълнолетие деца на семейството, и ако съдът постанови отнемане на родителските права, страната, на която те са отнети, няма да може при смърт на другата страна да поеме родителските права върху ненавършилите пълнолетие деца без разрешението на съда. Издръжка в полза на ненавършилите пълнолетие деца се дължи, докато те навършат 18-годишна възраст, а в случай, че детето продължи образованието си, издръжката се дължи до навършване на 23 години, освен ако е договорено друго.

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

Разводът между съпрузи, които са били разделени на основание на договор или съдебно решение, не поражда промени в тяхното положение, както е постановено от съда или договорено между страните. Следователно разводът не отменя задължението за издръжка, освен ако страните решат друго. С определеното, с което приема да разгледа молбата за развод, съдът може по искане, внесено на съдебно заседание от страната, на която се дължи издръжка (в полза на тази страна или на децата), да разпорежи подходящи и разумни обезпечителни мерки по отношение на ответната страна за сумата на издръжката при отчитане на личните обстоятелства на страните. Това обезпечение не може да надхвърля сумата на издръжката за петгодишен период. Това искане може да бъде отправено по всяко време след споменатото определение, когато се дължи издръжка.

Когато е подадена молба за развод пред компетентния граждански съд от единия от съпрузите или от двамата съпрузи, след като са постигнали съгласие да разтрогнат брака си, и при положение, че съпрузите не са били разделени на основание на съдебно решение или на договор помежду си, преди да допусне образуване на бракоразводно производство, съдът призовава страните да се явят пред посочен от съда или избран по взаимно съгласие от страните медиатор с цел да се потърси помирение между съпрузите, а ако такова помирение не бъде постигнато и съпрузите не са се споразумели вече по условията на развода – с цел да постигнат споразумение относно условията на развода. Това споразумение обхваща всички или част от следните въпроси:

грижата за децата и родителските права;

правата на двете страни на лични отношения с децата;

издръжката на съпрузите или на единия от тях и на всяко от децата;

правото на обитаване на семейното жилище;

разделянето на съпругеската имуществена общност или на общността на самостоятелно управляваното имущество.

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

За допускане на законна раздяла единият от съпрузите трябва да предяви съответен иск срещу другия съпруг, а съдът да постанови решение относно правата и задълженията на съпрузите след законната им раздяла.

5 Какви са условията за законна раздяла?

За допускане на законна раздяла е необходимо да са налице едно или няколко от следните условия:

изневяра;

прояви на домашно насилие;

изстъпления, прояви на жестокост, заплахи за живота или здравето, отправени от едната страна към ищеца или към някое от неговите деца;

когато не може разумно да се очаква съпрузите да продължат да живеят съвместно поради непоправимо разстройство на брака;

изоставяне.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

По отношение на **издръжката** съпругът, който е признат за виновен за раздялата, е длъжен да плаща издръжка на другата страна и на децата до навършване на 18-годишна възраст или до навършване на 23-годишна възраст, ако продължат образованието си в редовна форма на обучение или чиракуване. Размерът на издръжката, която се дължи на другата страна и на децата, се определя, като се вземат предвид всички обстоятелства, свързани със съпрузите и децата, включително:

нуждите на децата, определени при отчитане на всички релевантни обстоятелства;

наличието на увреждания, независимо дали тези увреждания са физически или психически;

наличието на заболявания, които са толкова сериозни и тежки, че пречат на способността на съпрузите или децата да се издръжат;

дали възможностите да заработва своя доход на страната, на която се дължи издръжка, са намалели поради това, че по време на брака се е грижила за домакинството, другата страна и отглеждането на децата от брака;

всички доходи, обезщетения и надбавки, които съпрузите или единият от тях получават съгласно закона;

нуждите от жилище на съпрузите и децата;

плащанията, които всяка от страните би имала право да получи, включително, но не само плащания по пенсионни схеми, които в резултат на раздялата съответната страна ще изгуби възможността да придобие.

По искане на една от страните съдът може да присъди **семеиното жилище** само на една от страните за период и при условия, които съдът определя по своя преценка. Също така съдът може да постанови, след като се е уверил, че и двете страни и децата имат алтернативна възможност за подходящо настаняване, семеиното жилище да бъде продадено и приходите от продажбата да се разделят по преценка на съда между страните; или, ако семеиното жилище принадлежи на двете страни, съдът го присъжда на едната страна и я задължава да обезщети другата страна за претърпяната финансова загуба.

Когато постановява решение за законна раздяла, съдът определя и на кой от родителите да бъде поверена **грижата** за децата, като основното съображение при вземане на това решение е благосъстоянието на децата. По искане на едната страна съдът може обаче да постанови, че другата страна не е годна да упражнява родителските права върху ненавършилите пълнолетие деца на страните, и когато съдът постанови отнемане на родителските права, страната, на която те са отнети, няма да може при смърт на другата страна да поеме родителските права върху ненавършилите пълнолетие деца без разрешението на съда.

В случай на раздяла съпругата може да възстанови моминското си **име**, като този избор следва да се направи с декларация в нотариалния акт за раздяла, а в случай на съдебна раздяла съпругата следва да направи тази декларация чрез заявление, приложено към материалите по делото преди постановяване на решението.

Във всички случаи раздялата поражда правни последици по отношение на **трети лица** само от датата на вписване на акта за раздяла в публичния регистър.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

Унищожаването на брака води до прекратяване на неговите последици. Бракът се обявява за недействителен.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

Бракът е недействителен:

ако не са спазени формалните изисквания за действителност съгласно законодателството на държавата, където е сключен бракът;

ако съгласието на някоя от страните е получено чрез физическо или психическо насилие или чрез заплаха;

ако съгласието на някоя от страните е опорочено поради грешка относно самоличността на другата страна;

ако съгласието на някоя от страните е получено чрез въвеждане в заблуждение относно лично качество на другата страна, което е от естество да разстрои сериозно семейния живот;

ако съгласието на някоя от страните е опорочено поради неспособност за разбиране на значението на брачния живот или на основните права и задължения, свързани с брака, или поради тежко психологическо разстройство, в резултат на което страната не може да изпълнява основните си съпругески задължения;

ако някоя от страните страда от импотентност, независимо дали тази импотентност е абсолютна или относителна, но само ако импотентността е предшествава брака;

ако съгласието на някоя от страните е получено с намерението да не се встъпи в действителен брак, да не се осъществят някои от основните елементи на семейния живот или да не се упражни правото на консумиране на брака;

ако някоя от страните е дала съгласието си под бъдещо условие;

ако някоя от страните, въпреки че не се е намирала под запрещение или не страда от слабоумие, не е притежавала към момента на

бракосъчетанието, включително поради временно състояние, достатъчни интелектуални способности или воля, за да даде съгласие за встъпване в брак;

ако бракът не е бил консумиран.

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

Приема се, че по отношение на децата, родени или заченати по време на брак, който е обявен за недействителен, както и по отношение на децата, родени преди такъв брак, които са били припознати преди постановяването на решението за унищожаване на брака, винаги са съществували последиците на действителен брак. Ако един от съпрузите е действал добросъвестно, тези последици се прилагат в негова полза и в полза на децата. Ако и двамата съпрузи са били недобросъвестни, правните последици на действителния брак се прилагат само по отношение на децата, родени или заченати по време на брака, който е обявен за недействителен. Съпругът, който е признат за виновен за унищожаването на брака, е длъжен да плаща издръжка на добросъвестния съпруг в продължение на пет години. Задължението за плащане на издръжка отпада, ако добросъвестният съпруг встъпи в брак в посочения период.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способи за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

Не. Алтернативни способи не съществуват. Това може да стане само със съдебно решение.

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

Молбите за развод, раздяла по съдебен път и унищожаване на граждански брак се подават до семейното отделение на Гражданския съд, а заявлението за регистрация на унищожаване на брак, постановено от Църковния трибунал в Малта, се подава до Апелативния съд. При подаване на молба за развод, раздяла или унищожаване на граждански брак страните трябва да положат клетва. Отговорът на молбата трябва да се внесе в срок от 20 дни. Документите, които следва да се приложат, се различават в зависимост от това какво искат да докажат страните. Когато се иска регистрация на унищожаване на брак, постановено от Църковния трибунал, се прилагат копия от решението на Епископския трибунал на Малта, разпореждането на Окръжния трибунал от втора инстанция, разпореждането за изпълнение и удостоверение за брак.

Всяка страна по производство за раздяла може по всяко време, докато тече производството, но не и след като съдът се е оттеглил, за да постанови решението, да поиска с молба искът за раздяла по това дело да бъде преобразуван в иск за допускане на развод.

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

Да, правна помощ може да бъде предоставена, ако са спазени изискванията по член 912 от Граждански процесуален и функционален кодекс.

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

Да, решенията за развод, раздяла или унищожаване на брака подлежат на обжалване. Трябва обаче да се има предвид, че разпореждането за регистрация на унищожаване, издадено от Църковния трибунал на Малта, не подлежи на обжалване.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

Решения на чуждестранни съдилища относно гражданското състояние на семейно лице или решения, които имат последици по отношение на гражданското състояние, се признават с оглед на всички последици по малтийското право, ако решението е произнесено от компетентен съд в държава, където една от страните по делото има местожителство или чийто гражданин е. Признаването в Малта става чрез вписване в публичния регистър (**Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000**).

Наред с малтийското законодателство се прилага и законодателството на ЕС, а именно Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 на Съвета. В член 22 от този регламент са посочени основанията за непризнаване на решения, които са постановени по искове за развод, законна раздяла на съпрузи или унищожаване на брак, които са:

„а) ако това признаване е в очевидно противоречие с обществената политика в държавата членка, където се иска;

б) ако решението е постановено в отсъствие на ответника, ако препис от исковата молба или равностоен документ не е надлежно връчен на последния своевременно и по такъв начин, че той да има възможност да организира защитата си, освен ако се установи, че ответникът е приел решението без възражения;

в) ако решението е в противоречие с решение, постановено по дело между същите страни в държавата членка, където се иска признаване; или

г) ако решението е в противоречие с издадено по-рано решение, постановено в друга държава членка или в държава, която не е членка, по дело между същите страни, при условие че по-ранното решение отговаря на условията за признаване в държавата членка, където се иска признаване.“

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопоставя на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Лице, което оспорва признаването на решение за развод, раздяла по съдебен път или унищожаване на брак, следва да го направи пред семейното отделение на Гражданския съд. Прилага се процедурата по глава 12 от Законите на Малта.

16 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

Гражданските съдилища са компетентни да разглеждат и да се произнасят с решение по молби за развод само ако е изпълнено поне едно от следните изисквания:

поне един от съпрузите е имал местожителство в Малта към датата на подаване до компетентния граждански съд на молбата за развод; или поне един от съпрузите е имал обичайно местопребиваване в Малта за период от една година, непосредствено предшестваш подаването на молбата за развод.

Последна актуализация: 22/03/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.